

Fremtidsforsker om mellemstore byer som Sønderborg: Det vigtigste er, hvad menneskene vil

Grøn omstilling og specialisering kan godt være vejen frem for mellemstore byer som Sønderborg, der er nået et stykke vej gennem ProjectZero. Det fremgik af Sønderborg Kommunes debattime på Folkemødet på Bornholm gennem projektet DK2050.

Reduktion af CO2 og udvikling af grøn teknologi er vigtigt for en bæredygtig fremtid – og for mellemstore byer som Sønderborg kan det skabe fremgang, hvor afviklingen ellers truer. Men det vigtigste er værdierne. Hvad vil menneskene med samfundet? Og politikerne skal turde satse og holde fast i langsigtede visioner.

Det er essensen af Sønderborg Kommunes debattime, der var arrangeret i regi af projektet DK2050 i Dansk Arkitektur Centers pavillon på Folkemødet på Bornholm torsdag.

Forsker og forfatter Peter Hesseldahl, som er tilknyttet Universe Fonden, styrede debattimen og skød den i gang med den erkendelse, at ”Til Salg”-skiltene blomstrer i landets udkantsområder. Det er de skønneste steder, men folk rykker sammen i storbyerne. Også mellemstore byer som Sønderborg er på vippen. Men kan grøn omstilling og udvikling være det specielle, som får folk til at blive, så man kan undgå afvikling?

Fællesskab eller individ

Ulf Boman, der er fremtidsforsker og tilknyttet DK2050-projektet, svarede:

- Ingen ved, hvordan fremtiden vil blive. I DK2050 arbejder vi med fire scenarier for fremtiden. Men en af de vigtigste gennemgående faktorer handler om værdier: Hvad vil menneskene med samfundet? Vil individualismen blive forstærket ligesom i de foregående 20-30 år, eller vil der blive mere kollektiv tænkning? Det handler også om, hvad den teknologiske udvikling betyder: Vil den bringe os tættere sammen eller skille os mere ad? Det går hånd i hånd med det politiske system. I de mest succesfulde scenarier er der tæt samspil mellem det politiske niveau og erhvervslivet.

Om det går den gale vej for mellemstore byer – det kommer an på, hvordan man ser det, påpegede Ulf Boman:

- For byerne og regionerne handler om at se tanker og ideer som den nye råvare, og der er brug for meget kommunikation, for at man kan se sig selv som en del af en større sammenhæng. Samtidig kommer det an på, om man er i stand til at specialisere sig. Hvis man kan det, kan man lykkes, selv om man er langt fra et af de store kraftcentre.

Universitet er afgørende

Et eksempel på en by, der er lykket, fra Ulf Bomans hjemland Sverige er Veksö, som nu har befolkningstilvækst. Byen satser på grøn omstilling.

- Men det er svært at sige, om fremskridtet skyldes den grønne omstilling. Efter min vurdering er det i hvert fald en hjælp til, at byen specialiserer sig. Samtidig har byen fokus på mere end én teknologi – både sol- og vindenergi, og så har byen et universitet. Det er afgørende, fordi det giver en koncentration af folk, som arbejder med udvikling. Men så skal der også opbygges et miljø i området, som lokker dem til, fastslog Boman og konkluderede:

- Hvis de mellemstore byer skal lykkes, skal de have en kombination af flere ting: Der skal være politisk styring og udvikling i erhvervslivet med gode forhold for nye virksomheder. Byerne skal turde satse for at udvikle deres identitet, og grøn omstilling er en mulighed.

Sønderborg er på vej

Direktør for Sønderborgs ProjectZero, Peter Rathje, beskrev Sønderborg som en by med gode forudsætninger. De seneste årtier har vist, at der er fremdrift. Her venter man ikke på, at andre løser problemerne. Her er man i gang med at realisere ambitiøse visioner som Byens Havn – udvikling af den tidligere industrihavn efter en masterplan af verdensarkitekten Frank Gehry - og ProjectZero, som handler om at gøre området CO2-neutralt i 2029. Det skyldes, at erhvervslivet gennem en årrække har taget initiativer til at udtænke ideer med en meget høj overligger. Og det er lykkedes at føre tingene ud i livet i samarbejde mellem kommunen og erhvervslivet. ProjectZero giver job og forretningsmuligheder – også ude i verden.

- Borgerne og foreningerne er også ved at komme godt med. I sidste ende handler det om, hvorvidt det kan lykkes at gå fra ”jeg” og ”mig selv” til ”vi”. Hvis vi som kommune kan skabe ”vi-oplevelser”, så kan vi nå langt, sagde Peter Rathje.

Også politikere fra Sønderborg var med i debatten. Viceborgmester Aase Nyegaard, Fælleslisten, sagde:
- Det altafgørende er, at vi som politikere holder fast, når vi har en vision. Det skal være et helle, som ikke bliver styret af udsving ved byrådsvalg. Og så er det vigtigt, at vi kan samarbejde offentligt og privat.

Og Charlotte Riis Engelbrect (S), formand for kultur-, fritids- og borgerudvalget, sagde:
- Det vigtigste for mig, er at vi arbejder på at skabe den folkelige forankring. Finanskrisen har gjort det sværere, men desto mere vigtigt.

Job trækker, men også andet

I panelet var også en af Sønderborgs unge indbyggere, Line Skov Hansen, som er studerende på Syddansk Universitet i Sønderborg. Hun er tilflytter fra Kolding med en omvej et år i Bruxelles.

- Sønderborg var bare byen for mig at studere i. Da jeg flyttede derved, solgte jeg min bil. Jeg kan komme rundt på cykel over alt. Og jeg vil gerne blive i Sønderborg, hvis jeg kan få job. Det kan være inden for administration, for jeg er ikke en af Sønderborgs mange ingeniører. Men der skal også være noget andet at komme efter end job. Det er godt, at kommunen arbejder med involvering af borgere. Det er jeg selv kommet med i, og det har gjort mig mere interesseret i områdets udvikling. Derfor er jeg også kommet med her i dag.

Yderområder skal med

En udfordring i Sønderborg Kommune er sammenhængskraften mellem Sønderborg by og yderområderne, hvor syv kommuner blev samlet ved kommunalreformen. I den efterfølgende debat spurgte publikum til, hvordan det kan lykkes at få den grønne omstilling ud i landområderne.

Charlotte Riis Engelbrecht henviste til den stærke organisering af landsbyer i Sønderborg-området med landsbylaug, landsbyforum og landdistriktsudvalget tæt på byrådet.

- ProjectZero lever ikke, hvis vi ikke har landområderne med, og vi skal arbejde med, hvad der kan gøres ud over at energirenovere boligerne. Her er det afgørende, at vi og forsyningsvirksomhederne giver plads til eksperimenter, ligesom når beboerne i den lille landsby Øster Holm laver deres eget siveanlæg til spildevand.

Løsninger og kompetencer

Det er de praktiske løsninger, der tæller – også for ProjectZero.

- Vi er som udgangspunkt ikke et brandingprojekt. Det primære er at levere varen - og på en troværdig måde. Vores egne borgere, organisationer og virksomheder skal kunne se: Hvad er der i det for mig?, sagde Peter Rathje.

Paneldeltagerne fra Sønderborg understregede også, at ProjectZero samtidig er et kompetenceudviklingsprojekt, der begynder med undervisning i klima, innovation og bæredygtighed fra

børnehaven og fortsætter i folkeskolen gennem projektet House of Science og over EUC, korte aftenskolekurser for borgere og uddannelse af håndværkere til uddannelser på universitet.

Læs evt. mere om DK2050-projektet her: <http://www.dac.dk/da/dac-cities/dk2050/praesentation-af-byerne/soenderborg/>

Billedtekst: Sønderborg Kommune bidrog til Folkemødet med en debat om grøn omstilling og fremtiden for mellemstore byer i regi af projektet DK2050. Fra venstre direktør for ProjectZero Peter Rathje, studerende Line Skov Hansen, fremtidsforsker Ulf Boman, Kairos Future, viceborgmester Aase Nyegaard, formand for kultur-, borger-, og fritidsudvalget Charlotte Riis Engelbrecht og moderator Peter Hesseldahl, som er forfatter og innovationsforsker og er tilknyttet Universe Fonden i Sønderborg.